

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

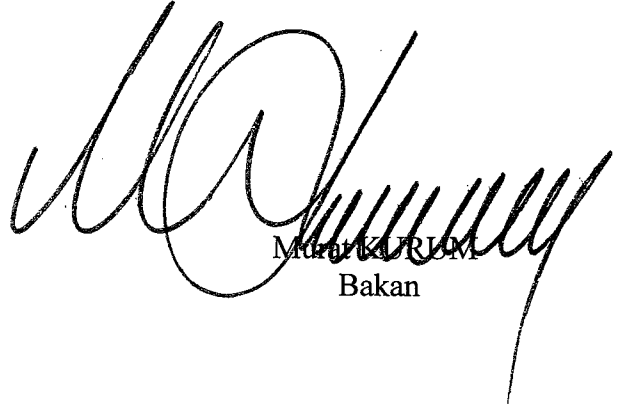
Sayı :30824082-610 - **13122022**
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

24 Temmuz 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mustafa Kemal KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

**MERSİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN TALAT DİNÇER'İN
TBMM 7/23459 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

7/23459
6K 105

SORULAR

Türkiye, Avrupa'nın plastik atıklarının en büyük ithalatçısı olur diğer taraftan Avrupa'nın atık yükünü taşımaktadır. 2024'te Türkiye'ye gönderilen plastik atık miktarı 500 bin tonu aşarken 2025 yılı için bu miktarın daha da artacağı öngörülmektedir. Özellikle Avrupa ülkeleri, Türkiye'ye büyük miktarlarda plastik atık göndermektedir. 2024'te en fazla atık gönderen ülkeler arasında İngiltere, Almanya, Hollanda, İtalya ve Belçika öne çıkmaktadır. İngiltere 2024 yılında Türkiye'ye yaklaşık 250 bin ton plastik atık göndermiştir. Almanya ise 110 bin ton plastik atık ithal etmiş, Hollanda ve Belçika toplamda 80 bin ton atık göndermiştir. Bu rakamlar Türkiye'nin plastik atık ithalatının toplamda 500 bin tonu aşmasını sağlamıştır.

2025 yılına bakıldığında, Türkiye'ye aylık gelen plastik atık miktarının 45 bin ton seviyelerine çıkması öngörülmektedir. Bu durumda, Türkiye'nin yıllık plastik atık ithalatı 540 bin ton civarına ulaşacaktır. Bu artışın büyük kısmı yine İngiltere ve Almanya'dan gelecek, zira İngiltere'nin 2025 yılı itibarıyla Türkiye'ye göndereceği plastik atık miktarı 270 bin ton olarak tahmin edilmektedir. Almanya'nın atık gönderimi ise 120 bin ton civarında olacaktır. Diğer Avrupa ülkeleri ise toplamda 150 bin ton plastik atık gönderecek. Bu atıkların çoğu Türkiye'de geri dönüşüm üzere kabul edilse de, altyapı eksiklikleri ve yetersiz işleme kapasitesi nedeniyle bu atıkların %80'i geri dönüşüme uygun olmadığından, İzmir, Mersin limanlarında atık yığınları oluşup, doğaya salınmakta ve çevre kirliliğine yol açmaktadır. Özellikle denizler, göller ve kara alanları bu atıklarla kirlenmektedir. 2024 ve 2025 yıllarında bu durumun daha da kötüleşmesi beklenmektedir.

Hükümetin ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın bu durumu göz ardı ettiğini ve Türkiye'yi adeta Avrupa'nın atık maddelerini taşıyamaz duruma gelmiştir. Hükümetin, plastik atık ithalatını denetlemekte yetersiz kaldığını ve bu durumu kontrol altına almak için etkin bir politika üretmediğinden dolayı, çevre kirliliğinin artmasını ve doğal kaynakların hızla tükenmekte olup Türkiye'yi Avrupa'nın çöplüğe dönüşmüştür.

Bu bilgiler doğrultusunda;

- 1)Türkiye'nin plastik atık ithalatını kabul etmesinin ardından çevre kirliliği artmışken, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı neden bu ithalatı durdurmak için herhangi bir adım atmamaktadır?
- 2)Bakanlık, Türkiye'nin Avrupa'nın atık yükünü engellemek için ne zamandır etkin bir politika geliştirmeyi planlamaktadır?
- 3)Bakanlık, Türkiye'deki geri dönüşüm altyapısının yetersiz olduğunu ve bu atıkların büyük bir kısmının doğaya salındığını bilmesine rağmen neden plastik atık ithalatını artırmaya devam etmektedir?
- 4)Türkiye'nin kendi yerel atıklarını dönüştürmeye yönelik altyapıyı güçlendirmek yerine, dışarıdan atık kabul etmek hangi mantıklı gerekçeye dayanmaktadır?
- 5)Türkiye'nin doğası, denizleri ve kara alanları her geçen gün daha fazla kirlenirken, bakanlığınızın bu konuda ne gibi acil önlemler almayı planladığına dair somut bir açıklamanız var mıdır?
- 6)2025 yılında plastik atık ithalatı daha da artacakken, bakanlık bu durumu nasıl kontrol altına almayı planlamaktadır?
- 7)Türkiye'yi Avrupa'nın atık yükünden kurtarmak için bakanlık olarak almayı düşündüğünüz somut, acil önlemler nelerdir?
- 8)Yıllık ne kadar atık madde ithalatı yapılıyor? Ne kadarı geri dönüşümde kullanılıyor? Ne kadarı atık olanak ülkemizde kalıyor? Rakamlarla cevaplar mısınız?
- 9)Geri dönüşümde kullanılmayan bu atıkları ne yapmayı düşünüyorsunuz?

CEVAPLAR

1,2) Bilindiği üzere, tehlikesiz atık ithalatı işlemleri Ticaret Bakanlığı tarafından her yıl yayımlanan Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalat Denetimi Tebliğine göre yürütülmektedir. Atık ithalatı, Bakanlığımızdan Çevre İzin ve Lisans Belgesi almış geri dönüşüm tesislerinden Atık İthalatçısı Kayıt Belgesi almaya hak kazanan geri kazanım tesisleri tarafından yapılabilmektedir. Mezkûr mevzuat kapsamında atık plastik haricinde geri dönüşüm yapılmak üzere metal hurda, atık kâğıt, atık cam, tekstil atıkları vb. atık çeşitleri de ithal edilip ekonomik değere haiz ürünler elde edilmektedir.

Yapılan mevzuat düzenlemeleri ile 2021 yılı başında karışık türde plastiklerin ithalatı yasaklanmıştır. Bununla birlikte; plastik atık gruplarının ithalatını yapacak geri kazanım tesislerine çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla mali teminat zorunluluğu, ilave belgelendirme ve tesis kriterleri getirilmiştir. Ayrıca ithal edilecek atıklardaki kontaminasyon oranı %1 ile sınırlandırılarak, temiz ve geri dönüşüm verimi yüksek atık ithalatı yapılması sağlanmış olup, çevre kirliliğine neden olacak atıkların ithalatına izin verilmemektedir.

3,4) Plastik atık ithalatı geri dönüşüm amaçlı yapılmakta olup, yakma ve bertaraf amaçlı plastik atık ithalatı yasaktır. Ayrıca geri dönüşüm tesislerinin proses verimleri bakiye atık yönetim planları ve gerçekleştirme raporları ile takip edilmekte olup, geri dönüşüm prosesinden çıkan bakiye atıklar geri kazanım amaçlı başka bir geri dönüşüm tesisine veya bertaraf için lisanslı tesislere gönderilmektedir.

Atık ithalatının yurtiçi toplama faaliyetlerini olumsuz yönde etkilememesi amacıyla 2020 yılı itibariyle atık ithalatında kota uygulamasına geçilmiştir. Atık geri kazanım tesislerinin kapasiteleri üzerinden verilen ithalat izin kotası kapsamında, tesislerin üretim kapasitelerinin en fazla %50'si kadar atık ithalatı yapmalarına izin verilmektedir. Bu uygulama ile atık ithalatı yapan geri kazanım tesislerinin işleyemeyeceği atıkları getirerek stok sahalarından sokaklara taşmasının önlenmesi ve iç piyasada toplanan atıkların da geri kazanım tesisleri tarafından kullanılması ve iç piyasadaki arz-talep dengesinin sağlanması amaçlanmıştır.

5) Ülkemizde atık ithalatı geri dönüşüm amaçlı yapılmakta olup, yakma ve bertaraf amaçlı atık ithalatı yasaktır. Sadece ithal edilen atıklar değil iç piyasada toplanan atıkların da doğaya terk edilmesi ve çevreye zarar verecek şekilde yakılması yasaktır. Ayrıca Bakanlığımızca getirilen sınırlamalar ve sınır gümrük kapılarında ve tesislerde gerçekleştirilen denetimler ile ülkemiz hammadde ihtiyacını karşılayacak atık ithalatının yapılması sağlanmaktadır.

6,7) İthal edilecek atıklarda kontaminasyon oranı %1 ile sınırlandırılarak, temiz ve geri dönüşüm verimi yüksek atık ithalatı yapılması sağlanmış olup, ithal edilen atıklar Bakanlığımız MOTAT sistemi ile tesise kadar takip edilmektedir. İthalatı yapılmak istenen atıklar gümrük işlemleri başlamadan önce sınır gümrüğünde bulunan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerimizin uzman personellerince atığın uygunluk denetimi yapılmaktadır. Sahada denetim ve belge kontrolü yapılmadan hiçbir atığın ithalatına izin verilmemekte, uygun bulunmayan atıkların mahrece iade işlemleri başlatılmaktadır.

Ayrıca, atık geri kazanım tesislerinin kapasiteleri üzerinden verilen ithalat izin kotası kapsamında, tesislerin üretim kapasitelerinin en fazla %50'si kadar atık ithalatı yapmalarına izin verilmekte, tahsis edilen kota üçer aylık dönemlerde eşit miktarda kullanıma açılmaktadır. Bu uygulama ile atık ithalatı yapan geri kazanım tesislerinin işleyemeyeceği atıkları getirerek stok sahalarından sokaklara taşmasının önlenmesi ve iç piyasada toplanan atıkların da geri kazanım tesisleri tarafından kullanılması ve iç piyasadaki arz-talep dengesinin sağlanması amaçlanmıştır.

8,9) Plastik atık ithalatı geri dönüşüm amaçlı yapılmakta olup, geri dönüşüm tesislerinin proses verimleri, bakiye atık yönetim planları ve gerçekleşme raporları ile takip edilmekte ve geri dönüşüm prosesinden çıkan bakiye atıklar geri kazanım amaçlı başka bir geri dönüşüm tesisine veya bertaraf için lisanslı tesislere gönderilmektedir.